

# Olympische Spelen



De Olympische Spelen zijn het grootste sportfestijn ter wereld. De Olympische Spelen vinden eens in de vier jaar plaats. In die tijd wordt er veel over de sportwedstrijden geschreven. Zo staan er altijd heel wat tekstjes over de Olympische Spelen in de krant.

De eerste Olympische Spelen werden gehouden in Griekenland, ongeveer 2770 jaar geleden. De naam van de spelen komt van de heilige stad *Olympia*. In die stad werden de eerste spelen gehouden. In die tijd geloofden de Grieken in allerlei goden. Zeus was de oppergod. Om te laten merken hoezeer ze hem vereerden, hielden de Grieken om de vier jaar een sportfeest in Olympia, waar de tempel van Zeus stond.



Waarover gaat dit stukje tekst? Over de Olympische Spelen. De *Olympische Spelen* is het hoofdonderwerp. Het hoofdonderwerp is datgene waar een verhaal over gaat, datgene waarover iets gezegd wordt. De vraag die bij deze tekst past is: Waarom werden er Olympische Spelen gehouden? Dat noem je de **centrale vraag** van de tekst. Waar gaat de tekst over? Bij iedere tekst kun je een centrale vraag stellen.

Leontien Zijlaard-van Moorsel werd op 22 maart 1970 geboren te Boekel. Haar broer Jan was een fanatiek wielrenner en de kleine Leontien ging iedere week mee.

Daarom kreeg ze van haar ouders ook maar een racefiets. Een goede keuze, zo zou achteraf blijken. Leontiens talent bleef niet onopgemerkt. Al snel werd ze door kenners gezien als een groot talent. In 1990 werd ze voor de eerste keer wereldkampioen en er volgden nog veel meer titels. Bij de Olympische Spelen van 2000 in Sydney behaalde ze maar liefst drie keer goud en één keer zilver. En ook tijdens de Olympische Spelen in Athene van 2004 behaalde Leontien nog een gouden en een bronzen medaille.

Op welke vraag krijg je antwoord als je deze tekst leest? In dit geval zou dat kunnen zijn: *Wie is Leontien Zijlaard-van Moorsel?* Dat is de centrale vraag. Centraal betekent hier: waar het in de tekst vooral om gaat. De centrale vraag achterhaal je door een tekst goed te lezen. Vraag jezelf na het lezen van de tekst af: Wat heb ik van deze tekst geleerd? Wat ben ik door deze tekst te weten gekomen?



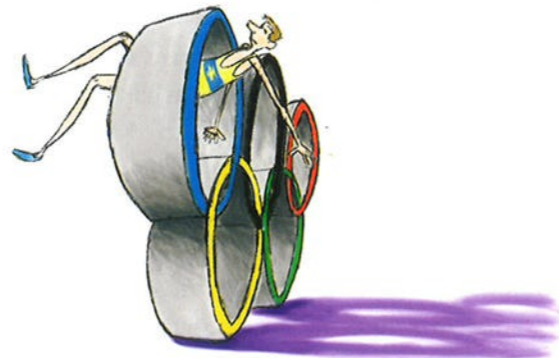


## Olympische Spelen

GEBRUIK HIERBIJ WERKBOEK BLZ. 2

## Bron 1 (opgave 1, 4 en 6)

Op de Olympische vlag staan vijf ringen afgebeeld in de kleuren rood, geel, blauw, groen en zwart, op een witte achtergrond. De ringen vormen het symbool van eenheid en sportief samenspel van alle continenten van onze wereld. Met de zes kleuren kan elke vlag van elk land worden samengesteld.

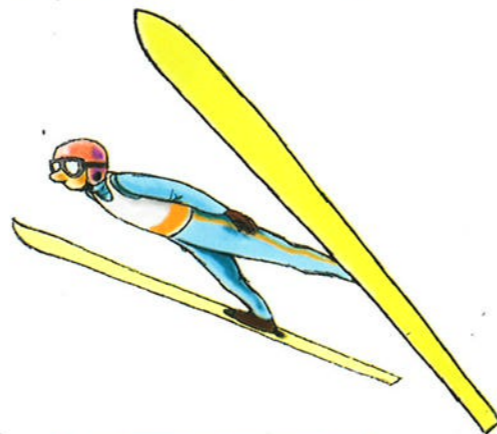


## Bron 2 (opgave 2, 4 en 6)

Olympische Zomerspelen worden om de vier jaar gehouden in het zomerseizoen. De eerste moderne zomerspelen werden gehouden in Athene in 1896. Er waren toen 9 sporten en er deden alleen maar mannen mee uit 13 verschillende landen. Maar tijdens de zomerspelen in Sydney in 2000 bijvoorbeeld, waren er al 28 sporten en er deden 6582 mannen en 4069 vrouwen uit 199 verschillende landen mee. De Olympische Winterspelen worden ook om de vier jaar gehouden, maar dan in het winterseizoen, meestal in februari. De eerste keer dat de Winterspelen zijn gehouden was in 1924 in Chamonix. Tijdens de Olympische Winterspelen worden typische wintersporten beoefend als schaatsen, skiën, langlaufen, schansspringen, ijshockey en bobsleeën. Bij de Zomerspelen daarentegen komen eigenlijk alle andere officiële sporten aan bod, zowel buitensporten als zandsporten. Beide soorten Olympische Spelen worden nooit in hetzelfde jaar gehouden, er zit telkens twee jaar tussen.

## Bron 3 (opgave 3, 4 en 6)

In 1948 vonden de Olympische Spelen plaats in Londen. Op dat moment was de stad nog gedeeltelijk verwoest als gevolg van de Tweede Wereldoorlog. Een luchtmachtkeizer werd omgetoverd tot Olympisch dorp. Tijdens deze Olympische Spelen ontbraken twee landen: Duitsland en Japan. Maar ook zonder deze beide grootmachten waren de Spelen het bekijken zeker waard. Ook de Sovjetunie (het tegenwoordige Rusland, samen met een heel aantal buurlanden) ontbrak, omdat de unie toen nog niet was opgenomen in de Olympische beweging.



## Bron 4 (opgave 5 en 6)

Vroeger mochten alleen amateurs meedoen aan de Spelen. Dat zijn sporters die geen geld verdienen met hun sport. Steeds meer mensen wilden ook topsporters zien meedoen. Vooral de sponsors. Sponsors betalen geld om tijdens de Spelen reclame te mogen maken. Zoals Coca Cola, Philips of Mc Donalds. Ze wilden op de Olympische Spelen de beste sporters van de wereld zien. Maar dat zijn nu juist allemaal profs: mensen die geld verdienen met hun sport. In Barcelona 1992 mochten voor het eerst ook profs meedoen. Bij elke sport doen nu de beste atleten mee. Behalve bij het voetballen. Van de wereldvoetbalbond FIFA mogen alleen profs onder de 23 jaar aan de Olympische Spelen meedoen.

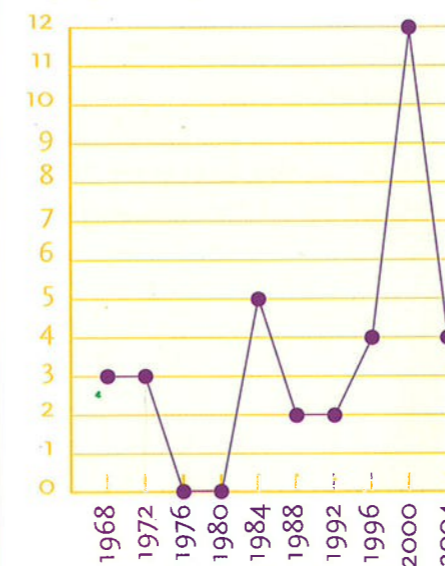
## Olympische Spelen

GEBRUIK HIERBIJ WERKBOEK BLZ. 3



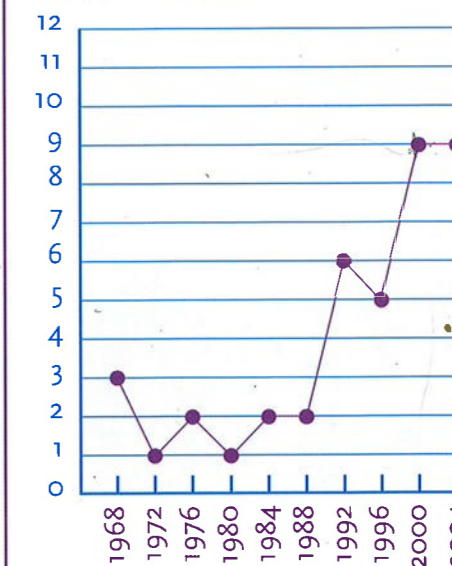
## Bron 1 (opgave 1 en 2)

Het aantal door Nederland behaalde gouden medailles de afgelopen 10 Olympische Spelen.



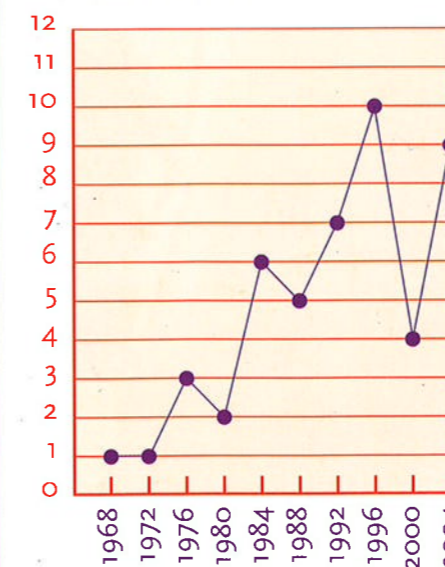
## Bron 2 (opgave 1 en 2)

Het aantal door Nederland behaalde zilveren medailles de afgelopen 10 Olympische Spelen.



## Bron 3 (opgave 1 en 2)

Het aantal door Nederland behaalde bronzen medailles de afgelopen 10 Olympische Spelen.



## Bron 4 (opgave 3)

- 1 Moskou is de hoofdstad van Rusland en een stad met een rijke historie.
- 2 Zo vonden de Olympische Zomerspelen van 1980 plaats in Moskou.
- 3 Maar een groot aantal landen, onder leiding van de Verenigde Staten, waren hier niet bij aanwezig.
- 4 Zij waren boos op Rusland en boycotten het toernooi.
- 5 Nederland nam het besluit wel gewoon te gaan.
- 6 Al was niet iedereen in Nederland het daar mee eens.
- 7 De Nederlandse ruiters en hockeyers bleven wel weg uit Moskou.
- 8 Door de afzegging van veel landen, vonden zij de tegenstand te gering.



## Olympische Spelen



Er zijn twee soorten Olympische Spelen, de Zomerspelen en de Winterspelen. Wanneer je meer wilt weten over bijvoorbeeld de Zomerspelen, dan kun je informatie zoeken in een encyclopedie of informatief boek. Achterin het boek of naslagwerk vind je het **register**.

Het register is een lijst met belangrijke woorden of namen achterin een boek.

Deze woorden, de **trefwoorden**, staan in alfabetische volgorde.

Dat geldt niet alleen voor de eerste letter, maar ook voor de tweede letter, de derde letter enzovoort.

Achter de trefwoorden staat het nummer van de bladzijde waarop het onderwerp wordt besproken. In het register kun je dus snel en gemakkelijk opzoeken op welke bladzijde informatie staat over de Zomerspelen.



De Olympische Spelen vinden al heel lang plaats. Maar wanneer vonden de eerste Olympische Spelen eigenlijk plaats? Het antwoord op deze vraag zou je ook kunnen opzoeken in een encyclopedie. In het register van de encyclopedie zoek je het trefwoord *Olympische Spelen* op.

Toch is dit trefwoord een beetje lastig, omdat het eigenlijk uit twee woorden bestaat. Dan moet je het eerst zoeken bij het woord dat het meest te maken heeft met het echte onderwerp. Zou je bij het trefwoord *Spelen* zoeken, dan is de kans groot dat je informatie vindt over de vrijetijdsbesteding van kinderen, spelletjes doen. Het is dus het beste om bij het woord *Olympisch* te zoeken.

Dat trefwoord staat het dichtst bij je hoofdonderwerp.

Achter het trefwoord in het register staan de pagina's waar je over dit onderwerp informatie kunt vinden. Via het register kun je dus snel te weten komen waar informatie over een bepaald onderwerp staat.

Een atlas heeft ook een register. Als je weet in welke stad de volgende Olympische Spelen plaatsvinden, kun je hierin opzoeken op welke kaart je die stad kunt vinden.

Ook de Gouden Gids heeft een register en dat kan altijd van pas komen.

Je hebt bijvoorbeeld op televisie het Olympisch Handboogtoernooi gezien en handboogschieten lijkt je een leuke sport. In het register van de Gouden Gids kun je kijken of er handboogverenigingen bij jou in de omgeving zijn.

Het handige van bijvoorbeeld de Gouden Gids is dat bovenaan elke bladzijde het eerste en het laatste trefwoord van die pagina staat. Zo zie je bij het openslaan van de gids gelijk waar je zit. En zo heb je twee ingangen waarop je alfabetisch kunt zoeken.





# Olympische Spelen

GEbruik HIERbij WERKBOEK BLZ. 4



### Bron 1 (opgave 1)

olijfhout	165
olijfolie	166
olijfwilg	170
Olympia	172
Olympiade	174
Olympias	175
Olympische Spelen	177
Olympus	180
Olynthus	182
Om of Aum	183
Omaha	183
Omajjaden	184
Omäl	185

### Bron 2 (opgave 2)

Paris (Dep.) 45B	Pekalongen 107A
Paris (Pl.) 42-43 E2	Pekel A 22-23 G3
Paris, Port de 45C B2	Pekeler Hoofddiep 22-23 F3
Park 34-35B	Pekelmeer 132C3
Parkerdam 126-127 D5	Pekiang 106-107 E4
Parkes 140B3	Peking (Ls.) zie Beijing Shi
Park Range 126-127 E4 E3	Peking, zie Beijing
Parma (Pl.) 74-75 C2	Pelagos 78-79 H5
Parma (Riv.) 58-59 G5	Pelat, Mont 58-59 C5
Basildon 46-47 G5	Beieren, zie Bayern
Basilicata 74-75 E4 F4	Beierse Alpen 58-59 G2 12
Basingstoke 46-47 F5	Beierse Woud 50-51 E4
Basisweg 34-35A	Beihai 106-107 D4
Basjkieren Republiek 69	Beijing 106-107 E2 E3
Baskische Provincie 70-71 D1	Beijing Shi 108A
Baskoentsjakmeer 66-67 K6	Beilen 22-23 E4
Basora, Punt 132C1	Beilen 32A
Besotho, zie Zuid Sotho	Beilerstream 22-23 E4
Basra 98-99 C3	Beilervaart 22-23 E4



### Bron 3 (opgave 3)

Manden	
Koolmees De, Dam 7, 2871 CS Schoonhoven	0182-32 01 97
Maneges	
Albers stal, Eeweg 53 3227 AH OUDENHOORN	06-5342 80 79
Benedenberg BV Stal, Benedenweg 120 2861 LJ BERGAMBACHT	0182-35 46 80
Bergse Bos Manege 't Leeuwenhoekweg 8, 2661 CZ BERGSCHENHOEK	010-521 58 05
Bernoski vof Stal, Koolln 6, 2665 KR BLEISWIJK	010-522 10 72
Beijerschestal T, Beyerschweg 23, 2821 NC STOLWIJK	0182-51 77 93
Bommeleijn Pensionstalling, Oude kleiweg 80, 3045 LG ROTTERDAM	010-467 69 62
Capelse Manege Stichting, Bernwg 153, 2907 LE CAPELLE A/D IJSSEL	010-450 63 50
Cavalier Pension Dressuurstal De, Buitendk 21d, 3292 LA STRIJENSAS	06-2297 00 13
Driesprong Manege De, Zuidbroek 154, 2861 LM BERGAMBACHT	0181-31 46 78

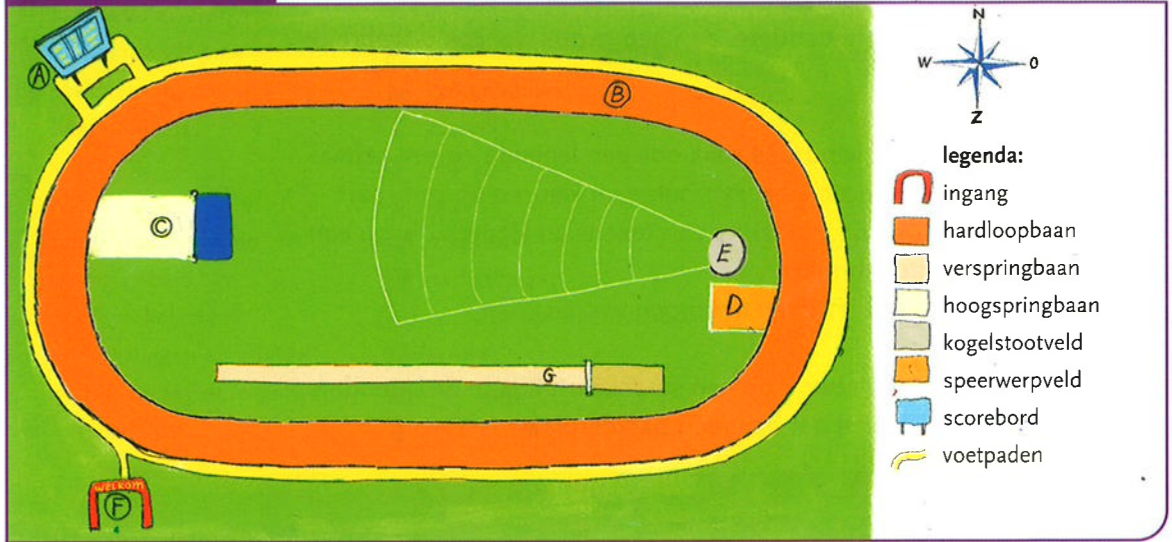


# Olympische Spelen

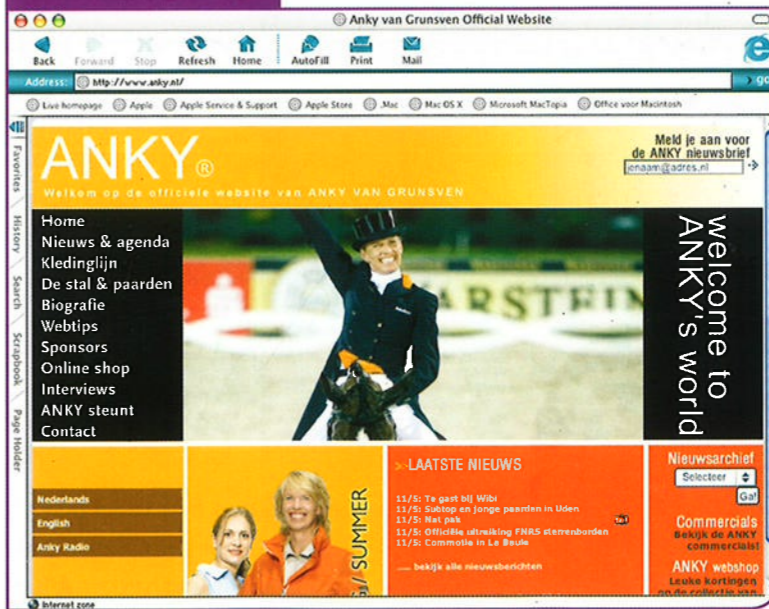
GEbruik HIERbij WERKBOEK BLZ. 5



### Bron 1 (opgave 1)

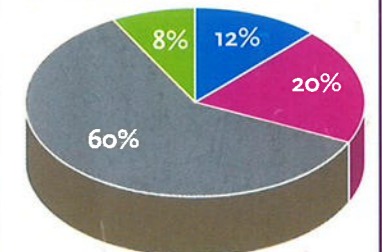


### Bron 2 (opgave 2)



### Bron 3 (opgave 3)

Toeschouwers van de  
Olympische tennisfinale



legenda:  
 ■ 0 - 12 jaar  
 ■ 13 - 25 jaar  
 ■ 26 - 60 jaar  
 ■ ouder dan 60 jaar

### Bron 4 (opgave 4)

- De Nederlandse atlete Fanny Blankers-Koen werd tijdens de Olympische Spelen van 1948 eerste op de 80 meter horden.
- Ook won zij de 100 en 200 meter en de 4 x 100 meter estafette.
- Mede dankzij deze viervoudige overwinning werd de atlete uitgeroepen tot de *Atlete van de eeuw*.
- Dit eerbetoon heeft zij voor honderd procent verdiend.
- Fanny Blankers Koen kan zich de Spelen van '48 nog goed herinneren.
- Zij vertelt: 'Mijn mooiste overwinning was de 400 meter voor dames.'
- Ik lag nog derde of vierde bij de laatste wissel.
- En ik dacht bij mezelf: *Dat haal ik nooit meer in.*
- Maar ineens kreeg ik de geest en op de streep pakte ik nog net de gouden medaille.'



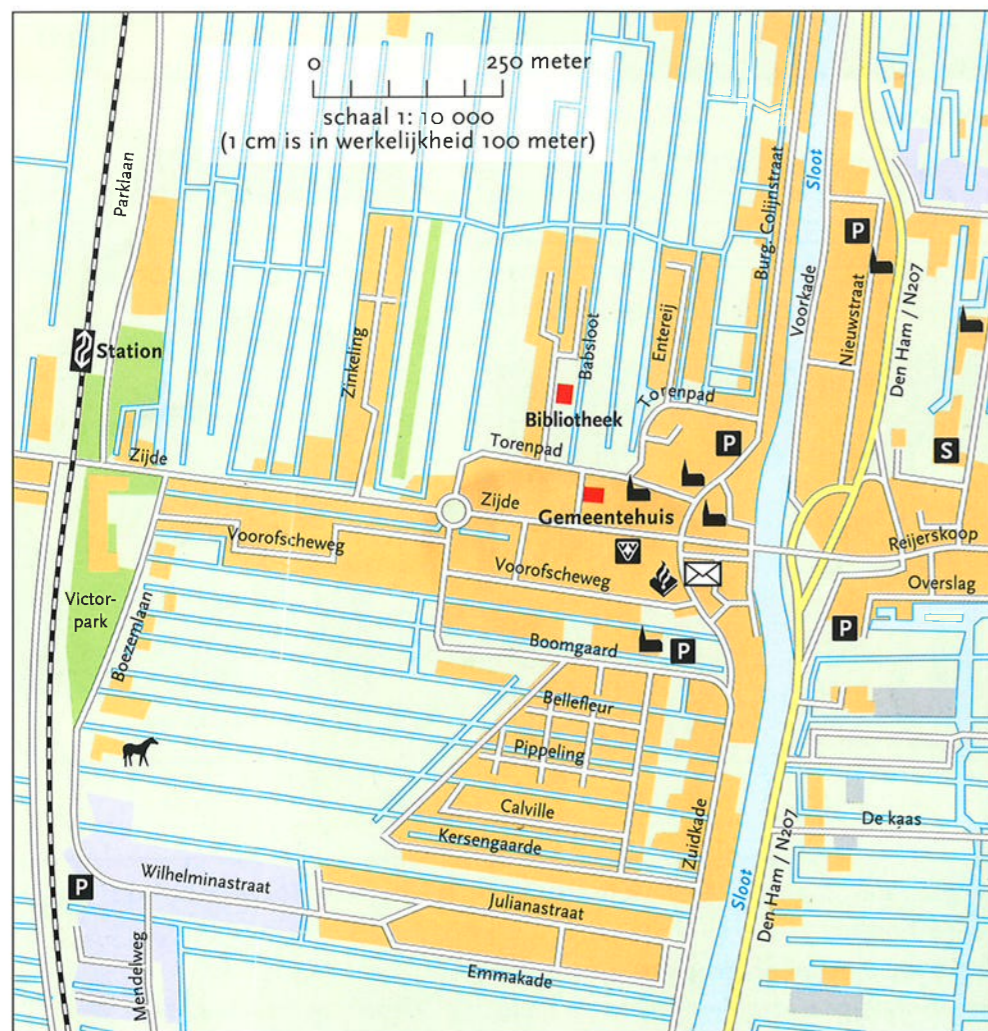


De Olympische Spelen worden altijd in een grote stad gehouden. De verschillende wedstrijden vinden op meerdere locaties in en rond de stad plaats. Wil je van het ene sportcomplex naar het andere, dan heb je dus wel een uitgebreide kaart of plattegrond nodig.

Op een kaart staat behalve een windroos vaak ook een **legenda** en een **schaalverdeling**. In een **legenda** kun je zien wat symbolen en kleuren op een kaart betekenen. Het is een lijst met de verklaring van tekens en kleuren die op een landkaart of plattegrond zijn gebruikt.

Een legenda helpt je dus bij het lezen en begrijpen van de kaart.

Er staat bijvoorbeeld een hoofdletter P op een stadkaart. Kijk in de legenda op de kaart en je ziet dat dit betekent dat daar een parkeerplaats is.



legenda:

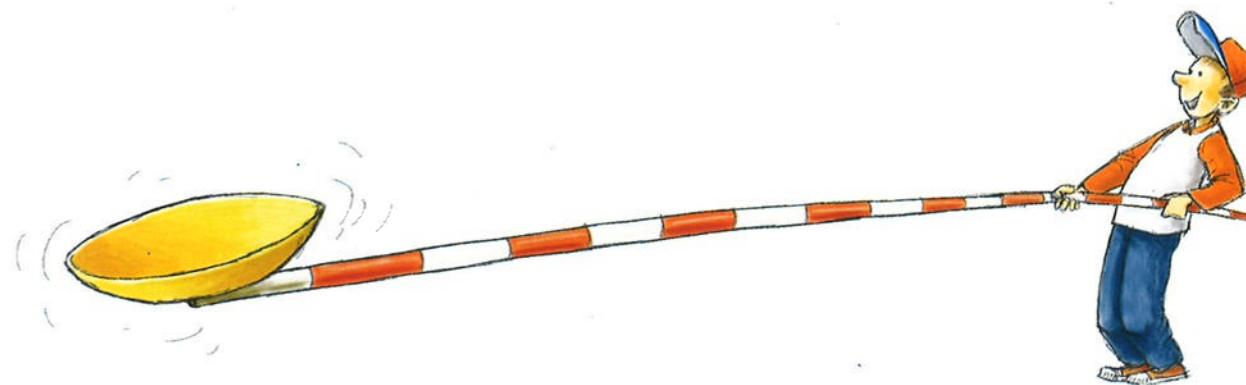
bebouwing	éénrichtingsverkeer
bedrijventerrein	spoorweg met station
belangrijk gebouw	jachthaven/aanlegplaats
sportterrein	kerkgebouw
begraafplaats	kasteel
kassen	manege
water	kapel
bos/park/plantsoen	museum
overig gebied	parkeerplaats
hoofdverkeersweg	postkantoor/agentschap
andere wegen en straten	school
weg in aanleg of in ontwerp	VVV kantoor
fietspad	molen

De **schaalverdeling** geeft je informatie over de werkelijke afstand van de ene plaats op de kaart naar een andere.

Op een landkaart van Nederland kan de afstand van Amsterdam naar Rotterdam ongeveer 2 centimeter zijn, terwijl deze afstand in werkelijkheid ongeveer 80 kilometer is. De schaalverdeling op deze kaart is dan 1 cm = 40 km. Dit betekent dat 1 centimeter op de kaart in werkelijkheid 40 kilometer is. Bij de kaart staat dan meestal 1: 4000.000. Dat betekent dus dat 1 cm in het echt 4000.000 cm, oftewel 40 km, is. Zo kun je gemakkelijk berekenen hoe groot een afstand op een kaart in het echt is.



Bij een kaart kan ook een **schaalstok** of schaallijn afgebeeld staan. De schaalstok geeft aan hoe groot de maten in werkelijkheid zijn. Van Amsterdam naar Rotterdam is bijvoorbeeld 2 cm. Leg de liniaal langs de schaalstok en lees daar 2 cm af. Daar kun je zien dat 2 cm in werkelijkheid 80 km is.

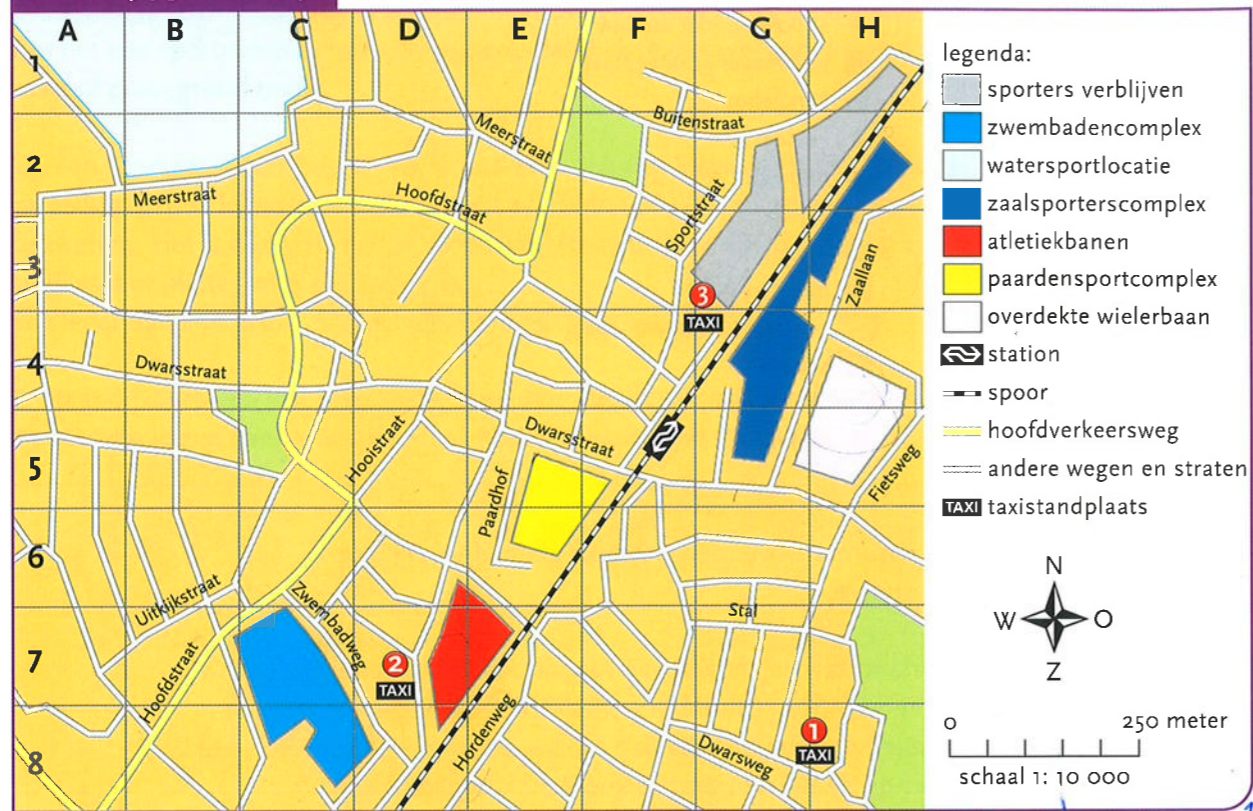




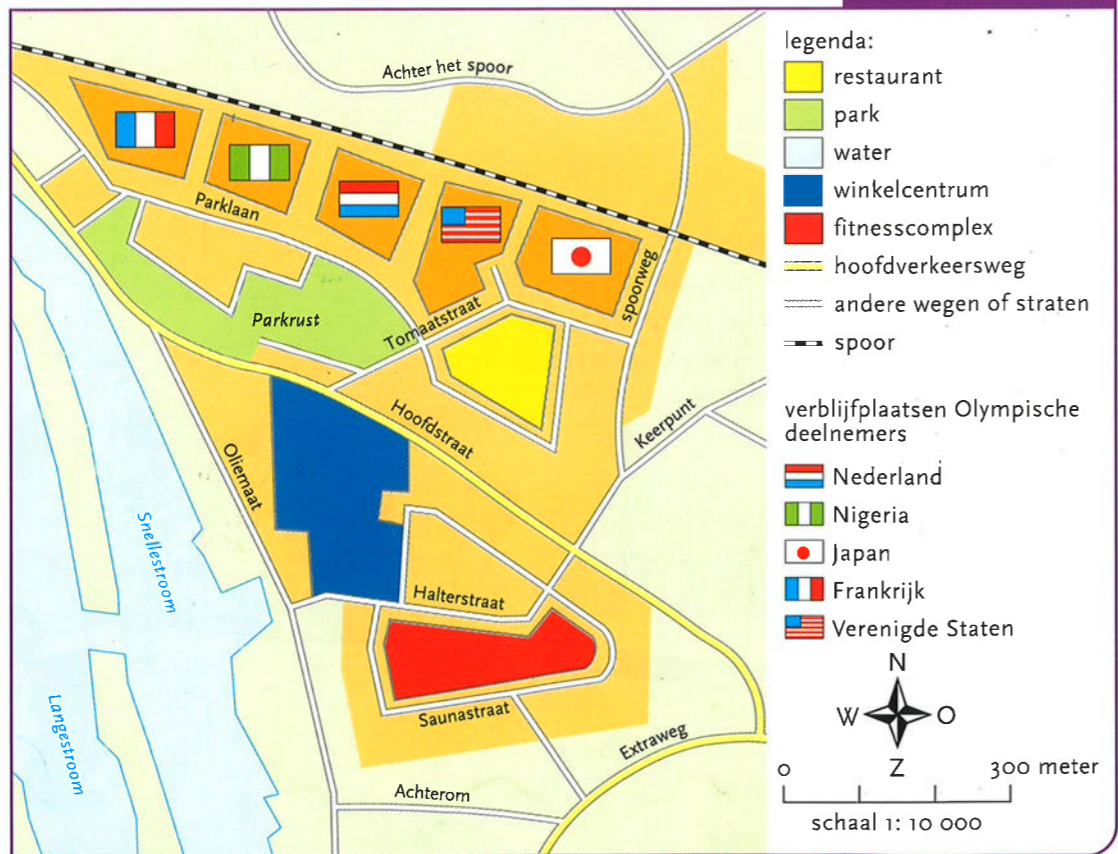
GEbruik HIERBIJ WERKBOEK BLZ. 6



Bron 1 (opgave 1 en 2)



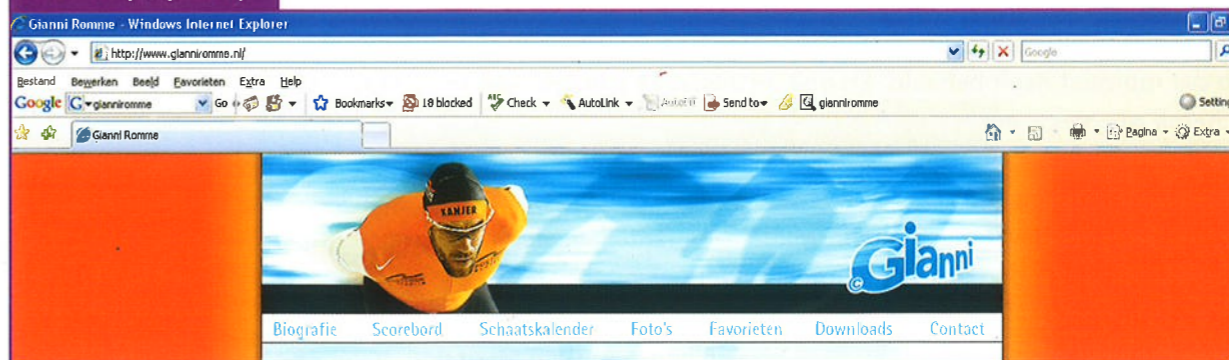
Bron 2 (opgave 3)



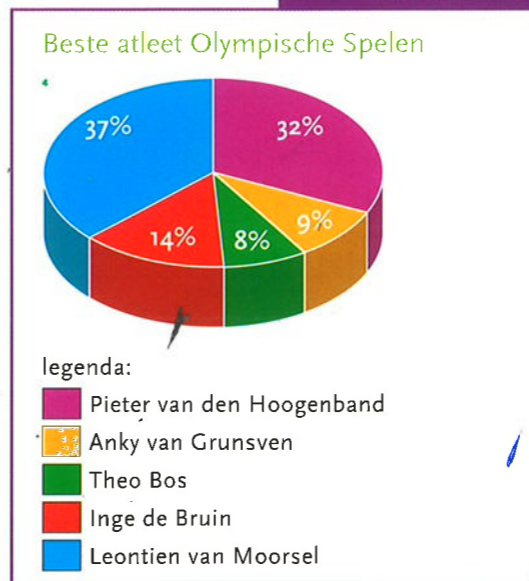
GEbruik HIERBIJ WERKBOEK BLZ. 7



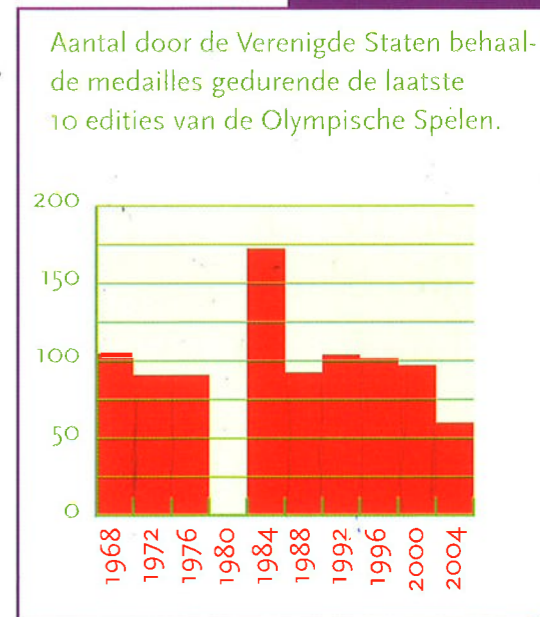
Bron 1 (opgave 1)



Bron 2 (opgave 2)



Bron 3 (opgave 3)



Bron 4 (opgave 4)

- 1 De geschiedenis van de Olympische Spelen begint duizenden jaren terug.
- 2 Historici hebben achterhaald dat de eerste spelen omstreeks het jaar 776 voor Christus werden gehouden.
- 3 Dat gebeurde in Griekenland in de stad Olympia.
- 4 In het jaar 394 komt er een eind aan die al meer dan duizendjarige traditie.
- 5 Griekenland behoort nu bij het Romeinse Rijk.
- 6 En het Christendom is staatsgodsdienst geworden in het Romeinse Rijk.
- 7 De Romeinse Keizer Theodosius verbiedt de Spelen omdat hij deze ziet als een 'heidens' evenement (niet passend bij het geloof).
- 8 Maar de traditie van de Olympische Spelen houdt daar niet op.
- 9 In 1896 worden de eerste moderne Olympische Spelen gehouden in Athene.
- 10 En er zullen er daarna nog velen volgen.



## Olympische Spelen



Tijdens de Olympische Spelen wordt er op televisie, op het internet en ook in kranten veel gebruik gemaakt van schema's en tabellen. Zo verschijnt er iedere dag een medaillespiegel waarop je kunt zien hoeveel medailles ieder land tot op dat moment heeft behaald. En ook de uitslagen worden vaak in een tabel of schema weergegeven.

Het verschil tussen een schema en tabel zit in de informatie die je eruit af kunt lezen. Een **tabel** bevat meestal informatie over aantallen, afstanden of tijden.

In een tabel staan dan ook voornamelijk cijfers of getallen.

In een **schema** staat meestal geschreven informatie.

Zowel tabellen als schema's zijn er in verschillende vormen en maten, maar ze hebben allemaal hetzelfde doel. Je kunt er snel en overzichtelijk informatie in opzoeken. Dit is bijvoorbeeld een gedeelte van een *schema* van atletiekwedstrijden tijdens de Olympische Spelen in 2004:

18 augustus		
08.30 - 09.30 uur	kogelstoten (v)	kwalificatie
10.00 - 11.10 uur	kogelstoten (m)	kwalificatie
16.00 - 17.00 uur	kogelstoten (v)	finale
17.30 - 18.45 uur	kogelstoten (m)	finale
20 augustus		
09.00 - 10.40 uur	20 km snelwandelen (m)	finale
09.15 - 10.15 uur	kogelslingeren (m)	kwalificatie
09.30 - 09.45 uur	zevenkamp (v)	100 m horden
09.55 - 11.25 uur	hinkstapspringen (m)	kwalificatie
10.40 - 12.10 uur	zevenkamp (v)	hoogspringen
10.45 - 11.45 uur	kogelslingeren (m)	kwalificatie
10.50 - 11.47 uur	100 m (v)	1e ronde
19.30 - 20.20 uur	zevenkamp (v)	kogelstoten
19.35 - 19.56 uur	1500 m (m)	1e ronde
20.05 - 20.38 uur	100 m (v)	2e ronde
20.20 - 22.00 uur	hoogspringen (m)	kwalificatie



Hieronder staat een voorbeeld van een *wedstrijdtabel* van de Olympische Spelen in Athene in 2004:

Wedstrijdtabel

	14 aug	15 aug	16 aug	17 aug	18 aug	19 aug	20 aug	21 aug	22 aug	23 aug
atletiek					x		x	x	x	x
badminton	x	x	x	x	x	x	x	x		
basketball	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
beachvolleybal				x	x	x	x	x	x	x
boksen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

In een *afstandstabel* worden afstanden tussen plaatsen overzichtelijk weergegeven. Horizontaal en verticaal staan dezelfde plaatsnamen die je met elkaar kunt laten kruisen om de afstand van A naar B te weten te komen. Op de plek waar A met A kruist en B met B staat natuurlijk geen afstand, die is gewoon nul.

Afstandstabel Olympisch Sportcentrum

x 1 km	atletiek- baan	zwem- bad	basketbal- veld	voetbal- veld	hockey- veld	sport- hal
atletiekbaan	-	1,4	2,1	4,3	2,7	3,6
zwembad	1,4	-	4,0	3,2	0,6	1,5
basketbalveld	2,1	4,0	-	2,9	1,2	3,5
voetbalveld	4,3	3,2	2,9	-	0,9	1,8
hockeyveld	2,7	0,6	1,2	0,9	-	4,1
sport-hal	3,6	1,5	3,5	1,8	4,1	-

In een *tabel* kunnen ook *jaartallen* met aantallen snel overzichtelijk gemaakt worden, bijvoorbeeld van het aantal leden van een sportclub. Je kunt in zo'n tabel snel zien of aantallen oplopen, afnemen of gelijk blijven.

Ook verschillen zijn snel af te lezen, bijvoorbeeld welke club in een bepaald jaar de meeste of de minste leden had.

Ledenaantal van vijf zwemclubs

	2003	2004	2005	2006	2007
Polobolo	267	250	260	270	270
Kampioenen	317	317	320	325	325
Nooitverloren	190	191	195	196	199
Duikelaars	400	405	395	403	420
Keerpunten	380	370	375	376	380



## Olympische Spelen

GEBUIK HIERBIJ WERKBOEK-BLZ. 8

## Bron 1 (opgave 1)

Medaillespiegel Olympische Spelen Athene 2004

land	goud	zilver	brons	totaal
1 Verenigde Staten	25	22	19	66
2 China	24	12	10	46
3 Australië	14	9	14	37
4 Japan	13	6	6	25
5 Duitsland	11	10	15	36
6 Rusland	9	15	18	42
7 Frankrijk	8	10	6	24
8 Italië	7	7	9	23
9 Roemenië	7	5	2	14
10 Groot-Brittannië	6	6	9	21
11 Oekraïne	6	3	7	16
12 Zuid-Korea	5	10	5	20
13 Griekenland	5	2	3	10
14 Nederland	4	9	9	22
15 Hongarije	3	5	1	9



## Bron 2 (opgave 2)

Uitslag Olympische 200 meter sprint voor mannen in Athene 2004

naam	geboortedatum	land	startbaan	eindtijd
Shawn Crawford	14-01-1978	Verenigde Staten	4	19.79 PR
Bernard Williams	19-01-1978	Verenigde Staten	3	20.01 PR
Justin Gatlin	10-02-1982	Verenigde Staten	5	20.03
Frank Fredericks	02-10-1967	Namibië	8	20.14
Francis Obikwelu	22-11-1978	Portugal	6	20.14 ER
Stephane Buckland	20-06-1977	Mauritanië	7	20.24
Tobias Unger	10-07-1979	Duitsland	1	20.64
Asafa Powell	11-11-1982	Jamaica	2	NG

PR = Persoonlijk Record

ER = Europees Record

NG = Niet Gestart



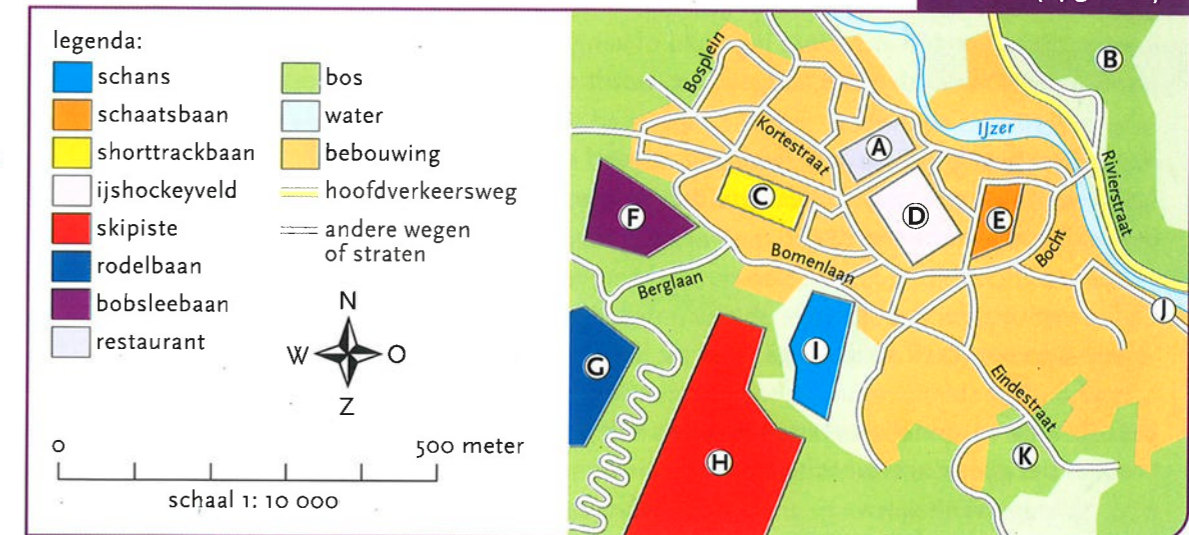
## Olympische Spelen

GEBUIK HIERBIJ WERKBOEK BLZ. 9

## Bron 1 (opgave 1)

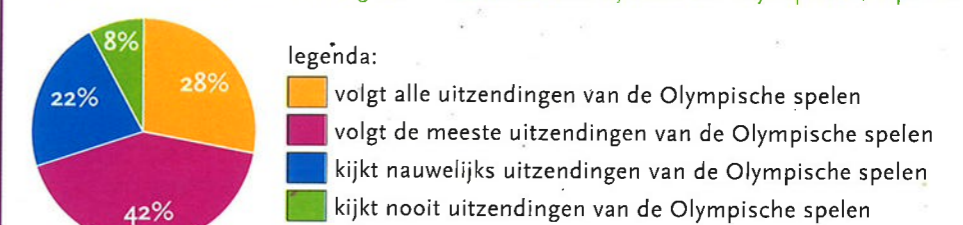


## Bron 2 (opgave 2)



## Bron 3 (opgave 3)

Onderzoek naar de beleving van Nederlanders tijdens de Olympische Spelen



## Bron 4 (opgave 4)

- 1 Sjoukje Dijkstra wordt geboren in 1942, tijdens de Tweede Wereldoorlog.
- 2 Sjoukje begint al op jonge leeftijd met kunstrijden.
- 3 Al snel blijkt dat zij zeer talentvol is.
- 4 Zij zal later de eerste Nederlandse kunstrijdster worden die grote internationale kampioenschappen wint.
- 5 Vijf keer behaalt ze de Europese titel en maar liefst drie keer wordt ze wereldkampioene.
- 6 Ook de Olympische Winterspelen laat ze niet aan zich voorbij gaan.
- 7 In 1960 behaalt ze een zilveren medaille en vier jaar later wordt ze Olympisch kampioene.